

Autoru priekšlikumi risinājumiem jomās, kurās Spēkā esošā teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nav nodrošinājuši kultūras mantojuma pilnvērtīgu saglabāšanu.

Nr.p.k.	No pētījuma izrietošas jomas, kurās Spēkā esošā teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nav nodrošinājuši kultūras mantojuma pilnvērtīgu saglabāšanu	Atsauce uz pilnu tekstu Pētījuma 2. nodevumā	Cits pamatojums	Pētījuma Autoru ieteikumi risinājumam
1.	Identificētas jomas, kurās nepieciešams noteikumu izvērsums vai precizēšana. Industriālais mantojums Nemateriālais mantojums Vēsturiskie apstādījumi	2.1.2.2. Atbilstība starptautiskām prasībām	Baltijas pilsētu apvienības Pilsētplānošanas komisijas (Union of the Baltic cities Planning Cities Commission) seminārs. Pārskats Pētījuma pielikumā Sabiedrības priekšlikumi (anketas, darba grupas, intervijas) punkti Nr.499–517	Industriālā mantojuma specifiskos noteikumus iespējams risināt gan visaptveroši – TIAN (RVC un AZ teritorijā), gan lokāli – vadlīnijās. Lokālspecifiskus noteikumus iespējams ietvert klāsteru apbūves vadlīnijās un vadlīnijās teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem noteikumiem. Līdzīgi principi pielietojami citās tematiski nodalāmās situācijās. Vēlams gan politiski, gan ar plānošanas instrumentiem veicināt mantojuma saglabāšanu, tai skaitā funkcijas pielāgošanu mūsdienu vajadzībām,
2.	Vēsturiskā mantojuma un mūsdienu pilsētas līdzāspastāvēšana. Interesu sabalansēšana.	2.8.3.4. Ilgtspējīgas attīstības un inovāciju iespējas	Baltijas pilsētu apvienības Pilsētplānošanas komisijas (Union of the Baltic cities Planning Cities Commission) seminārs. Pārskats Pētījuma pielikumā Sabiedrības priekšlikumi (anketas, darba grupas, intervijas) punkti Nr.499–517	Lokālspecifiskus noteikumus iespējams ietvert klāsteru apbūves vadlīnijās un vadlīnijās teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem noteikumiem, kur ir skaidri definējamas saglabājamās vērtības atbilstoši lokālspecifiskām prasībām kas kultūrvēsturiski raksturo konkrēto klāsteri. Klāsteru noteikumu līmenī iespējams izvairīties no neatbilstošām prasībām un pietiekami padziļināti detalizēt atbilstošās prasības. Vēlams gan politiski, gan ar plānošanas instrumentiem veicināt mantojuma saglabāšanu, piemēram, noteikumus iestrādājot vēsturiskās apbūves revitalizāciju veicinošus mehānismus.
3.	Pakāpeniska attīstība pretstatā radikālai pārveidei	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana		
4.	Harmonija ar vēsturisko apbūvi	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana		
5.	Vides pieejamība / iekļaujoša vide	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana		Reglamentējošās prasības definējamas augstākos normatīvos aktos – būvnormatīvu līmenī. Vadlīnijās definēt principus vides pieejamības risinājumiem kultūras mantojuma kontekstā, ieviešot diferencētas prasības saskaņā ar lokālo kontekstu, kas izteikts klāsteru apbūves vadlīnijās un vadlīnijās teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem noteikumiem. Īpaši izvērtējot Vecrīgu, un tās atsevišķās daļas. Vides pieejamības prasību formāla izpildīšana bieži ir vizuāli nesaderīga ar vēsturiskās vides raksturu. Vadlīnijās definētos risinājumos pieļaujama elastība, līdzsvarojot tos mērķa sasniegšanu ar specifiskām kultūrmantojuma prasībām.
6.	Publiskās telpas daudzveidība	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana	Baltijas pilsētu apvienības Pilsētplānošanas komisijas (Union of the Baltic cities Planning Cities Commission) seminārs. Pārskats Pētījuma pielikumā Sabiedrības priekšlikumi (anketas, darba grupas, intervijas) punkts Nr.513	TIAN papildināt ar vispārīgiem noteikumiem, kas veicina daudzveidīgas publiskas telpas izveidi. Ierobežot vienvēidīgu liela mēroga tukšu laukumu izveidi. Ievērot principus, kas atbilst autentiskajam pilsētas telpas mērogam pieskaņojot to laikmetīgās sabiedrības prasībām. Šāda pieeja prasa īpašu elastību ar skaidru pamatprincipu definīciju, kuras ietvaros iespējami turpmākā pielāgošana sabiedrības laikmetīgajām prasībām. Noteikumos ietverama publiskās telpas izmantošana visos diennakts laikos nosakot telpas izmantošanas un funkciju daudzveidību gan telpā gan laikā. Lokālspecifiskus noteikumus iespējams ietvert klāsteru apbūves vadlīnijās un vadlīnijās teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem noteikumiem.

7.	Vides kvalitāte ielas telpā / sasniedzamība	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana		Prioretizēt gājēju kā sasniedzamības mērvienību. Paplašināt gājēju zonas, veidojot ērtus un drošus pastaigu ceļus, kas savieno nozīmīgus pilsētas punktus un vēsturiskos objektus.
8.	Pieejamu mājokļu un uzņēmējdarbības vides veidošana	2.8.3.5 Cilvēka mērogam atbilstošas dzīves vides veidošana		Jautājums ir ārpus TIAN kompetences un ir risināms Teritorijas plānojumam sekojošā politikas īstenošanas dokumentā.
9.	Pieminekļa statuss vai kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana nepasargā no grausta statusa iegūšanas. 15% no ēkām ar pieminekļa statusu vienlaicīgi ir neatbilstoši uzturētas ēkas.	2.9.Kultūrvēsturiski vērtīgo objektu analīze un klasifikācija 2.9.3. Situācijas raksturojums		Pētījuma secinājums: <i>“Tas liecina par nepiemērotiem apstākļiem vai nosacījumiem šādu ēku apsaimniekošanai.”</i> Iespējams, padziļināta pētījuma tēma – kādi apstākļi nosaka vērtīgu ēku (vai visu ēku) nonākšanu grausta statusā. Piemēru skaits ir pietiekošs lai izdarītu secinājumus par riska faktoriem.
10.	Bēniņu telpas pārbūve par izmantojamu iekštelpu. Saskaņā ar Pētījumā veikto datu analīzi 86% gadījumos bēniņu telpa pielāgota dzīvokļiem.	2.9.4. Citi pilsētvidi veidojošie elementi <u>Bēniņu un jumtu pārbūve ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu</u>		Kopumā tendence ir nolasāma un veicināma, jo sakrīt ar vienu no RVC attīstības pamatuzstādījumiem – piesaistīt iedzīvotājus vēsturiskajam centram un palielināt dzīvojamās telpas nodrošinājumu RVC un AZ.
11.	Bēniņu telpas pārbūve par izmantojamu iekštelpu daļā gadījumu tiek veikta mainot ēkas apjomu, jumta formu, ar ietekmi uz jumtu ainavu.	2.9.4. Citi pilsētvidi veidojošie elementi <u>Bēniņu un jumtu pārbūve ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu</u>		Vairāk kā pusē gadījumu jumtu pārbūves ir vērtējamās kā atbilstošas noteikumiem, taču 30-40% ir vērtējamās kā būtiski pārveidojumi. Vēlams diversificēt noteikumus, izdalot teritorijas ar atšķirīgiem noteikumiem, kas atbilstoši vēsturiskai situācijai regulē jumtu ainavas pārveidojumus. Piemēram, nosakot atšķirīgus noteikumus Vecrīgā, klāsteros, teritoriju fragmentos ar atšķirīgiem noteikumiem. Šo nošķirumu ir ērti regulēt atbilstošās vadlīnijās, nosakot lokālspecifiskas prasības. Atbilstoši vēsturiskai situācijai vēlams prioretizēt uztveres telpu, kurā pārveidojumi ir vērtējami. Piemēram, Vecrīgā prioritāri vērtējot uztveramību no augstajiem skatu punktiem un pilsētas laukumiem, RVC kodolā – uztveramību no ielas telpas.
12.	Vēsturiskā jumta seguma nomaiņa bēniņu izbūves vai fasādes atjaunošanas situācijā.	2.9.4. Citi pilsētvidi veidojošie elementi <u>Jumta materiālu saglabātība</u> 2.3.14. Atjaunīgo energoresursu integrācija		TIAN – jāsaglabā noteikumi jumtu materiāliem. Vadlīnijās nepieciešams definēt skaidrus nosacījumus vēsturisko materiālu un vēsturisko iestrādes metožu lietošanai. Kā arī – vai ir pieļaujams lietot vizuāli līdzvērtīgu materiālu ar mūsdienu stiprināšanas metodi. Piemēram, vai skārda valcprofila aizvietošana ar vizuāli līdzvērtīgu profilēta skārda loksnī ar valcprofila imitāciju ir pieļaujama. Vai pieļaujami konstrukcijās integrētie saules paneļi (BIPV), kas vizuāli maksimāli atbilst esošajām norobežojošām konstrukcijām (dakstiņi vai citi esošie materiāli), ar iebūvētu fotovoltāžas funkcionalitāti. Vēlams prioretizēt uztveres telpu, kurā šie noteikumi ir vērtējami. Vēlams diversificēt noteikumus, izdalot teritorijas ar atšķirīgiem noteikumiem jumtu ainavas pārveidojumiem. Piemēram, nosakot stingrākus noteikumus Vecrīgā, bet salīdzinoši mazāk regulēt perifērijā. Šo nošķirumu ir ērti regulēt klāsteru noteikumus.
13.	Jumta logu ietekme uz jumtu ainavu bēniņu izbūves situācijā.	2.9.4. Citi pilsētvidi veidojošie elementi <u>Jumta logi</u> <u>Secinājumi</u>		Konstatētas situācijas, kad jumta logi ietekmē jumtu ainavu, veidojot neraksturīgus sablīvējumus vai haotisku izvietojumu. Jumta logu lietošana ir neizbēgama, ja notiek bēniņu telpu izbūve, taču ir iespējams noteikt principus to lietošanai. Vadlīnijās nepieciešams definēt skaidrus nosacījumus jumta logu lietošanai, izbūvējot bēniņu telpu RVC un AZ.

		2.11.2. Autentiskuma novērtējums ēkām 2.11.2.3. Secinājumi		Klāsteru apbūves vadlīnijās un vadlīnijās teritoriju fragmentiem ar atšķirīgiem noteikumiem pieļaujams definēt kurš no risinājumiem ir lokāli prioretizējams – jumta izbūves, vai jumta logi. Vēlams definēt uztveres telpu, kurā šie noteikumi ir vērtējami. Vēlams diversificēt noteikumus, izdalot teritorijas ar atšķirīgiem noteikumiem jumtu ainavas pārveidojumiem. Piemēram, nosakot atšķirīgus noteikumus Vecrīgā un perifērijā, saskaņā ar klāsteru struktūru.
14.	Autentiskās teritorijās - teritorijās ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem Pētījumā ir identificētas nevēlamas tendences: • tiek nojauktas vēsturiskas ēkas; • teritorijās ir ievērojams graustu īpatsvars; • graustu īpatsvars ir statistiski vienāds ar atjaunoto ēku īpatsvaru.	2.10.2. Teritorijas ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem 2.10.2.2. Situācijas raksturojums (apsekojuma rezultāti)		Vēlams gan politiski, gan ar plānošanas instrumentiem veicināt mantojuma saglabāšanu, piemēram, noteikumus, paralēli ierobežojumiem, iestrādājot vēsturiskās apbūves revitalizāciju veicinošus mehānismus. Paredzēt ēkām kas ir grausta stāvoklī pašvaldības līdzfinansējuma instrumentu ietvaros elastīgāku pieeju. Definēt situācijas, kurās terminēti pieļaujami vinkāršoti atjaunošanas paņēmieni, ar nolūku novērst ēkas stāvokļa pasliktināšanos. Piemēram sekmējot iedzīvotāju iesaisti ēku atjaunošanā ar restaurācijas apmācības centru un kopienu starpniecību. Šādos gadījumos augstās prasības pret izpildes kvalitāti lietderīgi mīkstināt.
15.	Autentiskās teritorijās - teritorijās ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem nav īstenojusies apbūve ārējā perimetrā tur, kur tā ir atļauta.	2.10.2. Teritorijas ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem 2.10.2.2. Situācijas raksturojums (apsekojuma rezultāti)		Vēlams gan politiski, gan ar plānošanas instrumentiem veicināt jaunas apbūves attīstību vietās kur vēsturiski tā ir bijusi un zudusi. Piemēram, noteikumus, paralēli ierobežojumiem, iestrādājot vēsturiskās apbūves revitalizāciju veicinošus mehānismus, kas veicina kopējo vēsturiskās vides autentiskuma un gara atjaunotni, kas rada priekšnosacījumus atbilstošas jaunas apbūves attīstībai.
16.	Autentiskās teritorijās - teritorijās ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem ir krities vai būtiski krities būvizrādājumu (logu, durvju, vārtu, skatlogu) autentiskuma līmenis. Autentisku ēku novērtējumos būtiski krities būvizrādājumu (logu, durvju, vārtu, skatlogu) autentiskuma līmenis, kopumā saglabājoties kumulatīvam autentiskumam.	2.10.2. Teritorijas ar atšķirīgiem apbūves noteikumiem 2.10.2.2. Situācijas raksturojums (apsekojuma rezultāti) 2.11.2. Autentiskuma novērtējums ēkām 2.11.2.2. Situācijas raksturojums		Ārpus Teritorijas plānojuma tvēruma nepieciešams aktualizēt tēmu diskusijās ar sabiedrību, veidojot informatīvas un izglītojošas kampaņas, organizējot darbnīcas un paredzot līdzfinansējuma programmas vēsturisku būvelementu saglabāšanai un atjaunošanai. Definēt situācijas, kurās terminēti pieļaujami vinkāršoti atjaunošanas paņēmieni, ar nolūku novērst ēkas stāvokļa pasliktināšanos. Sekmējot iedzīvotāju iesaisti vēsturisku būvelementu pašrocīgā atjaunošanā ar restaurācijas apmācības centru un kopienu starpniecību.
17.	Krastmalas telpiskā rakstura problemātika un ūdensmalas nepietiekams izmantojums. Krastmalai Spīķeru, Centrāltirgus un Vecrīgas posmos nav nodrošināta ērta piekļuve. Starp vēsturisko apbūvi un Daugavas krastmalu ir fiziska barjera, ko veido lielas intensitātes autosatiksmes plūsmas. Netiek pilnvērtīgi izmantots Daugavas krastmalas potenciāls neskatoties uz formāli nodrošinātām pietātnes vietām.	2.10.3. Ielas telpa 2.10.3.2. Situācijas raksturojums <u>Krastmala</u>	Baltijas pilsētu apvienības Pilsētplānošanas komisijas (Union of the Baltic cities Planning Cities Commission) seminārs. 5. sadaļa: Secinājumi.	Iespējami dažādi risinājumi autotransporta un gājēju plūsmu līdzpastāvēšanai – piemēram veidojot satiksmi divos līmeņos. Iespējami dažādi risinājumi kā palēnināt satiksmi, palielinot apstādījumu daudzumu un/vai ieviešot paaugstinātas pārejas. Prioretizējot krastmalā gājēju plūsmas izveidojams parks līdz pat Daugavas krastmalai, kas palielina apkārtnes iedzīvotājiem pieejamo publisko ārtelpu, mazina vietas karstumsalas efektu un risina vietas lietus ūdens plūdu risku. Papildinot parku ar ērtu terases veida noeju līdz ūdensmalai, kurai izvietoti dažāda lieluma peldobjekti iegūstot vitālu pilsētas telpu. Šajā teritorijā vēlams attīstīt daudzfunkcionālu publisku telpu, kas ietvertu arī vēsturisko tirgus funkciju.
18.	Vērtību definēšana veicot pilsētvides transformācijas	2.11.6. Aizsargājamās un saglabājamās vērtības transformējamai pilsētvidei		Lai nodrošinātu vēsturiski veidojušās teritorijas attīstību, nepieciešams pieļaut teritorijas transformāciju, pilsētvidi pielāgojot mūsdienu situācijai. Noteikumu hierarhiska organizācija ļauj skaidri nodefinēt vērtības, kas ir universālas un tādas, kas izriet no konkrētās teritorijas aspektiem. TIAN līmenī saglabājami būtiskie uzstādījumi RVC un AZ pamatvērtības (piemēram Telpiskā struktūra, perimetrālā apbūve kā dominējošs apbūves veids, u.tml.) Vadlīniju līmenī – galvenie apbūves veidošanas principi (piemēram, ēku izvietojums zemesgabalā, pagalmu noteikumi, mērogs, augstums, jumtu noteikumi, materiālu lietojums u.tml.) Klāsteru mērogā – lokāli, konkrētai vietai specifiski noteikumi, kas izriet no saglabājušās autentiskās substances